

Protocol

Medicijnverstrekking en medisch handelingen op scholen

Instemming GMR: 06-04-2017
Vaststelling CvB: 29-08-2017

Inhoudsopgave

0.	Inleiding	3
1.	het kind wordt ziek op school	4
2.	Het verstrekken van medicijnen op verzoek	5
3.	Medische handelingen	6
4.	Aansprakelijkheid	7
	Bijlage 1: Toestemmingsformulier 'Het kind wordt ziek op school' in het geval medische handelingen zijn toegestaan door het bestuur	8
	Bijlage 2: Toestemmingsformulier Op verzoek toedienen van medicijnen	12
	Bijlage 3: Toestemmingsformulier Uitvoering medische handeling	15
	Bijlage 4: Bekwaamheidsverklaring Uitvoering medische handeling	18
	Bijlage 5: Richtlijnen Hoe te handelen bij een calamiteit	20
	Bijlage 6: Richtlijnen Hoe te handelen als er geen leerkrachten aanwezig zijn die medische handelingen willen verrichten	22
	Bijlage 7: Toestemmingsformulier 'Het kind wordt ziek op school' in het geval geen medische handelingen worden verricht op school	25
	Bijlage 8: Formulier Afspraken m.b.t. het uitvoeren van medische handelingen op school	27
	Bijlage 9: Begripsomschrijvingen	28

Inleiding

Leerkrachten op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgen scholen steeds vaker het verzoek van ouder(s) / verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. (Voor de leesbaarheid van het stuk spreken we hierna over ouders wanneer wij ouder(s) en verzorger(s) bedoelen).

Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van leerkrachten gevraagd zoals het geven van sondevoeding, het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie. Dit betekent dat leerkrachten soms medische handelingen uitvoeren waarvoor ze niet bekwaam en/of bevoegd zijn. Dit brengt risico's met zich mee, zowel in termen van gezondheid als juridisch.

Het College van Bestuur heeft, met positief advies van het directie-overleg en met instemming van de GMR, besloten onder de voorwaarden zoals opgenomen in dit protocol in te stemmen met het verstrekken van medicijnen en het verrichten van medische handelingen op school.

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat de schoolleiding en de leerkrachten van de scholen in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat zij, wanneer zij fouten maken of zich vergissen, voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Daarom is het van belang dat de schoolleiding en de leerkrachten van onze scholen voldoende kennis hebben omtrent de voorwaarden, die nodig zijn om medische handelingen door leerkrachten op een verantwoorde manier te laten uitvoeren en dat alle randvoorwaarden gerealiseerd zijn.

Wanneer bovenstaande gerealiseerd is, zal de handelingsverlegenheid van leerkrachten afnemen en zal de zorg op de juiste wijze gewaarborgd kunnen worden.

In dit protocol worden de volgende drie situaties onderscheiden:

1. De leerling wordt ziek op school
2. Het verstrekken van medicatie op verzoek
3. Voorbehouden en risicovolle medische handelingen

Als laatste wordt ingegaan op de aansprakelijkheid (hoofdstuk 4).

De eerste situatie laat de school en de leerkracht geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leerkracht moet direct bepalen hoe hij moet handelen. Bij de tweede en de derde situatie kan de schoolleiding per individueel geval of kiezen zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling. Voor de individuele leerkracht geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel beschreven. De bijlagen betreffen toestemmingsformulieren en/of een bekwaamheidsverklaring om alle voor het uitvoeren van medische handelingen relevante gegevens vast te leggen.

1. Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een leerling 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de schooluren last van hoofd- buik- of oorpijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt worden. Een leerkracht verstrekt dan soms - zonder toestemming of medeweten van ouders - een "paracetamolletje" of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

In zijn algemeenheid is een leerkracht niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. **Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is naar huis moet.** De schoolleiding (of indien mogelijke de leerkracht) dient, in geval van ziekte, altijd contact op te nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc.)

Ook wanneer een leerkracht inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, dan is het gewenst om altijd eerst contact te zoeken met de ouders. Laat waar mogelijk de leerling met de ouders bellen. Vraag daarna om toestemming aan de ouders om een bepaald middel te mogen verstrekken.

Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen, vertegenwoordigers niet te bereiken zijn. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen de medicijnen dan niet met toestemming van de ouders verstrekt worden. De leerkracht kan dan besluiten, eventueel na overleg met een collega, om zelf een eenvoudig middel te geven. Om op dergelijke situaties voorbereid te zijn, dienen ouders het in bijlage 1 opgenomen formulier¹ in te vullen en te tekenen.

Daarnaast moet hij inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Raadpleeg bij twijfel altijd een arts. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders zodat we niet uitputtend alle signalen kunnen benoemen die zich kunnen voordoen.

Enkele symptomen waar u op kunt letten zijn:

- toename van pijn
- toename van misselijkheid
- verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen)
- verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur)
- verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid)

Realiseer u dat u geen arts bent en raadpleeg, bij twijfel, altijd een (huis)arts. Dit geldt uiteraard ook wanneer de pijn blijft of de situatie zich verergert. De zorgvuldigheid die u hierbij in acht moet nemen is dat u bijvoorbeeld handelt alsof het 'uw eigen kind is'.

¹ Toestemmingsformulier voor: "het kind wordt ziek op school" zie bijlage 1

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen waarvan bekend is dat ze als ze ziek worden 'zo nodig' medicatie moeten krijgen, bijv. tegen hoofdpijn of puffjes tegen astma, dienen een door de ouders getekende overeenkomst te hebben waarop dit is vermeld en waarop ook is aangegeven dat een personeelslid op school dit mag geven². De leerling moet de medicatie wel zelf bij zich hebben. Dit mag niet gegeven worden uit de medicijnenvoorraad van de school.

Daarnaast krijgen kinderen met een lichamelijke beperking, een ziekte of syndroom soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan antibiotica of zepillen bij toevallen. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden. Ouders vragen dan soms aan de schoolleiding of een leerkracht deze middelen wil verstrekken.

In deze situatie is dus toestemming door de ouders gegeven maar laat ook in dit geval ouders schriftelijk vastleggen (bijlage 2) om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden. Leg verder de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op de vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leraren verwachten en die weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

2.1. Enkele praktische adviezen:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende leerling.
- Laat de ouders een nieuw medicijn altijd eerst thuis gebruiken.
- Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn.
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.
- Controleer de uiterste gebruiksdatum voor toediening.
- Bewaar het medicijn volgens voorschrift.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat u duidelijk alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals:

- naam,
- geboortedatum,
- adres,

² Toestemmingsformulier voor: " verstrekken van medicijnen op verzoek" zie bijlage 2

- huisarts en/of specialist van het kind,
- het medicijn dat is toegediend,
- welke reacties het kind vertoont (eventueel welke fout is gemaakt).

Zie hiervoor ook bijlage 5: Richtlijnen: “hoe te handelen bij een calamiteit”

2.2. Het opbergen van medicijnen op school

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt. Het is verstandig om waar mogelijk hiervoor één persoon aan te wijzen die verantwoordelijk is voor het beheer, bijvoorbeeld de persoon die ook verantwoordelijk is voor het beheer van de verbanddoos. Medicijnen dienen in een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard. In geen geval medicijnen bewaren in het bureau van de leerkracht. De bureaula gaat te vaak open en het gevaar kan bestaan dat leerlingen de medicijnen kunnen meenemen.

3. Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. Gelukkig zien steeds meer scholen in hoe belangrijk het is voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om, indien mogelijk, naar school te gaan.

3.1 Medische handelingen

Om dit mogelijk te maken zullen in zeer uitzonderlijke gevallen ouders aan schoolleiding en leraren vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen, de zogenaamde voorbehouden en risicovolle handelingen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid kunnen deze handelingen door de thuiszorg of de ouders zelf op school worden verricht. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de schoolleiding en de leraren gedaan.

Wij realiseren ons dat door het toestaan van het uitvoeren van medisch handelingen op scholen door leerkrachten, zij daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich nemen. Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het is goed zich te realiseren wat hiervan de consequenties kunnen zijn.

Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen hun toestemming moeten geven. Zonder toestemming van de ouders kan een schoolleiding of leerkracht helemaal niets doen. Gezien de ingrijpendheid van de handelingen moet een schoolleiding daarom altijd een schriftelijke toestemming van de ouders vragen.

3.2 Wet- en regelgeving

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen, schoolleidingen en leerkrachten als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen, mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten. Voor het uitvoeren van deze voorbehouden handelingen moet er een uitvoeringsverzoek³ van zowel de ouders als een arts aanwezig zijn.

4. Aansprakelijkheid

Voorgaande is ook van toepassing wanneer een leerkracht bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leraren niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische – en paramedische beroepen. Soms worden leraren wel betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leerkracht wordt hierbij serieus genomen. Daarom moet een leerkracht vooraf een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren zodat hij bekwaam blijkt dit te doen. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring.⁴ Zodoende wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leerkracht en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school is daarmee duidelijk dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leerkracht in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Het is daarom, ook met het oog op eventuele aansprakelijkheden, gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft.

Heeft een leerkracht geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. De schoolleiding is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leerkracht doet. Kan de schoolleiding een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Kan de schoolleiding niet aantonen dat een leerkracht voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een leerkracht die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een leerkracht die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handelingen toch verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen stel u dan direct in verbinding met de huisarts en / of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand heeft, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het

³ Uitvoeringsverzoek medische handelingen: bijlage 3

⁴ Bekwaamheidsverklaring: zie bijlage 4

kind. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.⁵

4.1. Noodsituaties.

Het burgerlijk Wetboek vermeldt: " in noodsituaties moet altijd hulp worden verleend, naar beste weten en kunnen". Er is bijvoorbeeld sprake van een noodsituatie, indien een extreme allergische reactie ontstaat.

Daar kunnen ook medische handelingen bij horen als u de overtuiging heeft dat u niet snel genoeg de hulp van een arts of medisch deskundige kunt inroepen.

Dat impliceert echter niet dat er zonder bekwaamheidsverklaring kan worden gewerkt, immers de school is als het goed is vooraf op de hoogte van de allergie en moet daarop kunnen anticiperen. Dit houdt ook in dat er zorg voor gedragen moet worden dat op de school meerdere personen een bekwaamheidsverklaring voor dergelijke situaties hebben, zodat er altijd iemand aanwezig is die handelend op kan treden..

Een noodsituatie kan zich bijvoorbeeld voordoen bij personen met een ernstige pinda-allergie, die toch (sporen van) pinda's binnenkrijgen. Zij zijn zodanig allergisch dat een anafylactische shocktoestand kan ontstaan, en levensreddend handelen nodig is.

Bij bovenstaande levensbedreigende situatie is adrenaline het geneesmiddel van eerste keus en is toediening ervan aangewezen. In noodsituaties is het injecteren van een adrenalineoplossing na optrekken uit een ampul moeilijk en tijdrovend. Daarom zijn er voorgevulde adrenalinepenen met een automatisch injectiemechanisme (bijv. de Epipen[®], of Anapen[®]) verkrijgbaar voor toediening in de spier.

Om bekwaam te raken in het gebruik van een epipen, moeten patiënten, ouders, of leerkrachten, geïnstrueerd en getraind worden in het gebruik van deze automatische injectiepen. Zij moeten deze handeling regelmatig toepassen, of oefenen door middel van een epipentrainer. Dit is een speciale pen, zonder naald, waarbij de handeling kan worden geoefend. Deze is onder andere te verkrijgen bij arts of apotheker. Hiervoor dient ook een bekwaamheidsverklaring (bijlage 4) ingevuld en afgegeven te worden door een arts.

Het gebruik van de epipen betekent per definitie dat de reactie zeer ernstig is of als zeer ernstig wordt ingeschat. In alle gevallen moet er na gebruik van de pen zo spoedig mogelijk medische controle, en indien nodig verdere behandeling, plaatsvinden. Bel dan ook altijd 112. Het kan gebeuren dat door een verkeerde inschatting van de ernst van de reactie, de pen gebruikt werd terwijl dit achteraf niet noodzakelijk blijkt. Behoudens soms kortdurend hartkloppingen, spiertrillingen, een gejaagd gevoel en hoofdpijn, levert dit in de meeste gevallen evenwel geen ernstige nevenwerkingen op.

4.2. Klachten

In dit protocol is vastgelegd wat van alle betrokkenen wordt verwacht in het kader van medicijnverstrekking en medisch handelen op school. Toch kan het gebeuren dat er om wat voor reden dan ook misverstanden hierover ontstaan. Daartoe heeft de Laurentius Stichting een klachtenregeling zodat partijen de kans hebben van zich te laten horen en gehoord te worden. Deze klachtenregeling staat op de site van de Laurentius Stichting (www.laurentiusstichting.nl).

⁵ Richtlijnen: "hoe te handelen bij een calamiteit" zie bijlage 5

BIJLAGE 1
Het kind wordt ziek op school

Toestemmingsformulier

(Te gebruiken als bijlage bij het inschrijfformulier van de school)

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. In zo'n geval zal de school altijd contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet dan zal de leerkracht een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een 'eenvoudige' pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Als u met bovenstaande akkoord bent, wilt u dan dit formulier invullen.

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling: _____

geboortedatum: _____

Wanneer onderstaande gegevens reeds op het inschrijfformulier vermeld zijn, kunt u verdergaan naar ommezijde.

adres: _____

postcode: _____ plaats: _____

Naam ouder(s) / verzorger(s): _____

telefoon thuis: _____ telefoon werk: _____

naam huisarts: _____ telefoon: _____

Te waarschuwen persoon als ouder(s) / verzorger(s) niet te bereiken zijn:

naam: _____

telefoon thuis: _____ telefoon werk: _____

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

Medicijnen:

naam: _____

Ook ommezijde invullen

Ontsmettingsmiddelen:

naam: _____

Smeerseltjes tegen bijvoorbeeld insectenbeten:

naam: _____

Pleisters:

naam / soort: _____

Overig:

naam: _____

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie. Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondergetekende:

Naam: _____

ouder: _____ verzorger: _____

datum: _____ plaats: _____

Handtekening:

BIJLAGE 2
Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Toestemmingsformulier

voor het op verzoek toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam Leerling _____

geboortedatum: _____

adres: _____

postcode: _____ woonplaats: _____

Zoon / dochter / pupil van:

(naam ouder(s)/verzorger(s) _____

telefoon thuis: _____ telefoon werk: _____

naam huisarts: _____ telefoon: _____

naam specialist: _____ telefoon: _____

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

Naam van het medicijn: _____

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

_____ uur _____ uur

_____ uur _____ uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Bijzondere aanwijzingen: (Bijvoorbeeld:uur voor / na de maaltijd; niet met melkproducten geven; zittend, op schoot, liggend, staand).: _____

Ook ommezijde invullen

Dosering van het medicijn: _____

Wijze van toediening: _____

Wijze van bewaren: _____

Controle op vervaldatum door: _____ functie: _____

Ondergetekende, ouder / verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leerkracht die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Naam: _____

Plaats: _____ Datum: _____

Handtekening:

=====

MEDICIJNINSTRUCTIE

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op:

Datum: _____

door: _____ naam: _____

functie: _____

van: _____ (instelling)

aan: _____

functie(s): _____

van: _____ (naam + plaats school)

Is de instructie ook schriftelijk vastgelegd en aanwezig: ja / nee

BIJLAGE 3
Uitvoeren van medische handelingen

Toestemmingsformulier

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de zogenoemde 'medische handeling' op school bij:

naam leerling _____

geboortedatum: _____

adres: _____

postcode: _____ plaats: _____

zoon / dochter / pupil van:

naam ouder(s) /verzorger(s) _____

telefoon thuis: _____ telefoon werk: _____

naam huisarts: _____ telefoon: _____

naam specialist: _____ telefoon: _____

naam van contactpersoon (in ziekenhuis of anders) _____ Telefoon: _____

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren 'medische handeling':

De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

_____ uur _____ uur

_____ uur _____ uur

Ook ommezijde invullen

De 'medische handeling' mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

manier waarop de 'medische handeling' moet worden uitgevoerd:

Eventuele extra opmerkingen:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig: ja / nee

Instructie van de 'medische handeling + controle op de juiste uitvoering is gegeven op (datum):

door: _____ functie: _____

van: _____ (instelling)

Ondergetekende:

naam:

ouder: _____ verzorger: _____

datum: _____ plaats: _____

Handtekening: _____

BIJLAGE 4
Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen

BEKWAAMHEIDSVERKLARING

Voor het uitvoeren van een zogenoemde 'medische handeling'.

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling:

verklaart dat,
naam werknemer _____

functie: _____

werkzaam aan / bij: _____

na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

naam: _____

geboortedatum: _____

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

Ondergetekende: _____

functie: _____

werkzaam aan / bij: _____

Plaats: _____ Datum: _____

Handtekening: _____

BIJLAGE 5

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit t.g.v.:

- het toedienen van medicijnen aan een kind - het uitvoeren van een medische handeling**

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit t.g.v.:

- het toedienen van medicijnen aan een kind**
- het uitvoeren van een medische handeling**

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen
- Waarschuw een volwassene (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)
- Bel direct de huisarts en / of de specialist van het kind
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of “medische” handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
 - Naam van het kind
 - Geboortedatum
 - Adres
 - Telefoonnummer van ouders en / of andere, door de ouders aangewezen, persoon
 - Naam + telefoonnummer van huisarts / specialist
 - Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
 - Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
 - Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan / gezegd
 - In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

BIJLAGE 6

Richtlijnen hoe te handelen als er geen leerkrachten aanwezig zijn die medische handelingen willen verrichten

Richtlijnen hoe te handelen als er geen leerkrachten aanwezig zijn die medische handelingen willen verrichten.

1. Inleiding

Het College van Bestuur van de Laurentius Stichting heeft besloten om medische handelingen op de scholen toe te staan onder de voorwaarden dat hierbij de richtlijnen zoals opgenomen in dit protocol worden nageleefd en/of opgevolgd. Leerkrachten kunnen echter niet verplicht worden medische handelingen te verrichten.

Het kan voorkomen dat er op een school geen enkele leerkracht is die medische handelingen wil verrichten. In voorkomend geval dient er gehandeld te worden alsof het College van Bestuur **geen toestemming** heeft gegeven voor medische handelingen door het personeel waarbij onderstaande van toepassing is.

2. De leerling wordt ziek of raakt gewond op school

Uitgangspunt in dit geval is dat er **geen medicijnen** (dus ook geen drogisterijmedicijnen) worden verstrekt en dat de leerling die ziek is geworden naar huis moet.

Hierbij gelden een aantal stappen:

1. zorg dat tijdens het organiseren van opvang van de zieke leerling, hij niet alleen blijft;
2. vraag informatie over de leerling op bij de receptie of de leerling-administratie en kijk of er speciale (medische) notities zijn betreffende deze leerling;
3. neem meteen contact op met de ouders (of het aangegeven waarschuwingsadres), zodat die weten dat de leerling ziek is geworden, en om te overleggen wat er moet gebeuren (komt er iemand naar de school, is er iemand thuis om de leerling op te vangen, wanneer wordt de leerling opgehaald, gaat school met de leerling nu meteen naar de huisarts of het ziekenhuis, etc.);
4. als de inschatting voor medische zorg dusdanig is, dat een arts oordeel vereist is, bel dan met een huisarts of een huisartsenpost in de buurt en als die niet bereikbaar zijn, met 112 over hoe verder te handelen en
5. daarna wordt de schoolleiding geïnformeerd

Dat er op deze manier wordt gehandeld dient vooraf vastgelegd te worden (bijlage 7) zodat ouders weten wat ze kunnen verwachten van de school als hun kind ziek wordt of gewond raakt.

3. Het verstrekken van medicijnen / verrichten van medische handelingen

In dit geval neemt het bestuur het volgende standpunt in:

- op school worden geen reguliere medische handelingen verricht;
- scholen verstrekken geen regulier toe te dienen medicijnen, waarvan (het vergeten) toe (te) dienen ervan een levensgevaarlijke situatie oplevert. Het is daarmee aan de ouders om zorg te dragen voor het organiseren van deze zorg. Hiertoe kunnen afspraken met de school (ruimte, tijd, etc.) worden vastgelegd (bijlage 8) en

4. Noodsituaties

In noodsituaties moet altijd hulp worden verleend, naar beste weten en kunnen.

In zeer uitzonderlijke situaties kan daarom na voorafgaand overleg tussen de directie, ouders en een individueel personeelslid, op het niet toedienen van medicijnen een uitzondering worden gemaakt. De uitzondering is bedoeld voor leerlingen waarbij het noodzakelijk is om in een acute situatie onmiddellijk een levensreddende spuit toe te dienen (notenallergie, bijensteken etc.). Afspraken hierover moeten zorgvuldig worden vastgelegd en regelmatig worden geëvalueerd. Bij de inschrijving van leerlingen die dit betreffen kan een formulier

worden opgesteld door ouders en schoolleiding om de zorg hieromtrent te organiseren. Op dit formulier moeten de plichten van ouders en school omschreven worden en daar tekenen zij beiden voor.

De ouders tekenen ervoor dat zij:

- a. het formulier volledig naar waarheid invullen en een verklaring van de behandelend arts bijvoegen;
- b. het initiatief zullen nemen om met de personeelsleden (die na overleg met de directie vrijwillig hebben ingestemd om deze zorg op zich te nemen), in overleg te gaan om de wijze van toediening van het noodmedicijn te bespreken;
- c. het initiatief zullen nemen om minimaal één keer per drie maanden de voortgang met deze personeelsleden te bespreken;
- d. bij de start van een nieuw schooljaar contact op zullen nemen om de stand van zaken opnieuw te bespreken;
- e. direct contact op zullen nemen met de school bij verandering de medische conditie van de leerling, van het medicijn of bij verandering van de manier waarop het medicijn verstrekt moet worden of de medische handeling moet worden uitgevoerd;
- f. er voor zorgen dat voldoende medicijn in oorspronkelijke verpakking (met etiket, voorschrift en de naam van de leerling) op school aanwezig zijn en
- g. zelf letten op de vervaldatum van de medicijnen.

De directie van de school tekent ervoor dat:

- a. er zorg voor wordt gedragen dat het bovengenoemde formulier met de afspraken op een voor alle betrokkenen bekende, duidelijke plaats is opgeborgen en
- b. er zorg voor wordt gedragen dat er een ruimte beschikbaar is voor het verrichten van de medische handeling.

Op het formulier worden daarnaast de omstandigheden waaronder de medicijnen moeten worden verstrekt verder vastgelegd:

BIJLAGE 7
**Toestemming tot handelwijze voor als de leerling ziek
wordt of gewond raakt op school**

Toestemming tot handelwijze voor als de leerling ziek wordt of gewond raakt op school

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. In zo'n geval zal de school altijd contact opnemen met u als ouders, verzorgers of met een andere, door u aangewezen, persoon.

Een enkele keer komt het voor dat al deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet, zal de school een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een eenvoudige pijnstillert of afzondering en rust en zal bij twijfel altijd een arts geconsulteerd worden.

Wilt u aangeven met welke personen achtereenvolgens contact gezocht moet worden als de ouders niet bereikbaar zijn?

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling.....

Geboortedatum:.....

Naam ouder/verzorger:.....

(tevens 1e waarschuwingsadres)

telefoon thuis..... mobiel.....

telefoon werk..... mobiel.....

Naam, adres, woonplaats huisarts

telefoon.....

Te waarschuwen personen, indien 1e ouder/verzorger niet te bereiken is:

1. Naam

Relatie tot leerling..... (bijv. vader, tante, buurvrouw)

telefoon thuis..... mobiel.....

telefoon werk:

2. Naam

Relatie tot leerling..... (bijv. vader, tante, buurvrouw)

telefoon thuis..... mobiel.....

telefoon werk:

Mijn kind is overgevoelig/allergisch voor de volgende zaken:

.....
.....
.....
.....

U, ouders/verzorgers, bent verplicht, en ervoor verantwoordelijk, ervoor te zorgen dat de gegevens op dit formulier zolang uw kind bij ons op school zit, actueel zullen blijven en op school aanwezig zijn. Het is voor de gezondheid van uw kind, van groot belang dat de gegevens actueel blijven.

Om die reden verklaart u dan ook dat u veranderingen direct zult doorgeven aan de directie van de school.

Ondertekening door ouders/verzorgers:

Naam:

Plaats:

Datum:

Handtekening:.....

BIJLAGE 8
Formulier Afspraken met betrekking tot het uitvoeren van
medische handelingen op school

Afspraken met betrekking tot het uitvoeren van medische handelingen op school

Ondergetekenden (ouders en school) verklaren de volgende afspraken met elkaar gemaakt te hebben met betrekking tot uitvoering van de zogenaamde „medische handeling” op school bij:

naam leerling:
geboortedatum
adres
postcode en plaats:
naam ouder(s)/verzorger(s)
telefoon thuis:
telefoon werk:
naam huisarts:
telefoon:
naam specialist:
telefoon:

Afgesproken is, dat bij bovengenoemde leerling de voor hem/haar noodzakelijke medische handelingen op school zullen worden uitgevoerd:

door de vader/moeder/een derde⁶, namelijk(naam) te bereiken op (telefoonnummer), geen personeelslid van het bestuur;

Deze medische handeling:

- bestaat uit

.....
.....

- en is nodig vanwege de ziekte:

.....
.....

en moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijdstippen

om..... uur
om uur
om uur
om uur

OF:

mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie (shock, allergie, acuut):

.....
.....

Tenslotte is afgesproken dat:

- de medische handeling plaats kan vinden in ruimte ;
- als degene die de medische handeling zou verrichten, niet op de afgesproken tijd kan verschijnen, hij/zij daarover de school zo snel mogelijk op de hoogte stelt en aangeeft hoe het opgelost wordt;
- als degene die de medische handeling zou verrichten, niet op de afgesproken tijd verschijnt zonder bericht, de ouder telefonisch wordt benaderd door de schoolleiding en
- de ouders bijhouden of de medische handeling op de juiste tijd en wijze plaatsvindt;

⁶ doorstrepen wat niet van toepassing is

Eventuele aanvullende opmerkingen:

.....
.....
.....
.....

U, als ouders/verzorgers, bent verplicht, en verantwoordelijk, ervoor te zorgen dat de gegevens van dit formulier zolang uw kind bij ons op school zit, actueel te houden en er zorg voor te dragen dat de noodzakelijke gegevens altijd op school beschikbaar zijn. Het is van groot belang dat de gegevens actueel blijven. U verklaart om die reden dan ook dat u veranderingen direct zult doorgeven aan de directie van de school.

Aldus is afgesproken:

Plaats.....

Datum

Ouder/verzorger:

Naam

Handtekening.....

Namens de school:

De directeur:

Naam:

Handtekening.....

Begripsomschrijvingen:

Medicijnen: (geneesmiddel/medicament) een stof die een bepaalde werking op het lichaam uitoefent en wordt gebruikt voor genezing, verzachting en/of het voorkómen van ziekten, ziekteverschijnselen of aandoeningen. Onder te verdelen in:

- a. Voorgeschreven medicijnen: medicijnen verkregen op recept van arts of specialist
- b. Vrij verkrijgbare medicijnen: voor klachten waarmee men niet direct naar de dokter hoeft kunnen medicijnen zonder recept worden gekocht zoals pijnstillers tegen hoofdpijn (paracetamol) , neusdruppels tegen hooikoorts of crèmes tegen bijvoorbeeld een koortslip of voetschimmel.

Medisch handelen: Het verstrekken van medische hulp. Er is al sprake van (eenvoudig) medisch handelen bij het toedienen van een hoestdrank of het plakken van een pleister.

Voorbehouden medische handelingen: handelingen die bij ondeskundige uitvoering ernstige risico's met zich meebrengen. Deze handelingen mogen alleen door (para) medisch personeel worden uitgevoerd tenzij in de formulieren zoals opgenomen onder bijlage 3 en 4 is vastgelegd wie op school bevoegd is een handeling uit te voeren en dat deze persoon hiervoor bekwaam is.

Bekwaamheidsverklaring: verklaring van een arts, of door en arts aangewezen vertegenwoordiger, waaruit blijkt dat een leerkracht in staat is een bepaalde voorbehouden medische handeling naar tevredenheid uit te voeren.

Civielrechtelijk aansprakelijkheid: iemand kan civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld voor zijn handelen indien er sprake is van hieruit voortvloeiende tekortkoming die hem kan worden toegerekend.

Strafrechtelijk aansprakelijkheid: betreft aansprakelijkheid voor schade die door iemand is veroorzaakt

Anafylactische shocktoestand: Een anafylactische shock is een acute, potentieel levensbedreigende allergische reactie. Direct handelen is cruciaal bij anafylaxie. De behandeling is het toedienen van adrenaline (epinefrine) in een spier in het lichaam. (zie pagina 8).